

13.02.2025

Arupärimine sotsiaalhoolekande reformi kohta

Lugupeetud minister

Hooldereformiga eesmärgiks oli teatavasti, et hooldekodukoht peab olema inimesele keskmise pensioni eest kättesaadav. Riigikontroll hindas värskes auditis, et see on muutumas järjest ebarealistlikumaks ning muuta tuleks hooldekoduteenus rahastamist.

Inimesed maksavad hooldekodu koha eest küll vähem, aga eesmärk on jäänud kättesaamatuks paljudele. Auditis märgitakse, et näiteks eelmise aasta aprilli seisuga ei saanud hinnanguliselt iga kolmas inimene omaosalust kaetud oma pensioni ega kohaliku omavalitsuse poolt kuni keskmise pensionini juurdemakstava hüvitise abil. Nimelt on hooldekoduteenus pärast reformi jõustumist kallinenud ning palju rohkem, kui sotsiaalministeerium prognoosis.

Nii näiteks eeldas sotsiaalministeerium reformi ettevalmistamisel, et hooldekoduteenus kallineb keskmiselt kolm protsenti aastas. Riigikontrolli andmed näitavad aga, et reformile järgnenud aasta jooksul tõstis hinda 75 protsenti teenuseosutajatest ning seda keskmiselt 15 protsenti võrra. Mitmes hooldekodus olid hinnad aga isegi 35–40 protsenti kõrgemad. Avaliku sektori kulude juhtimise seisukohast on see murettekitav, märgitakse auditis.

Riigikontroll nendib, et omavalitsustel on praegu vähe hoobasid, kuidas seda hinnakasvu prognoosida või ohjeldada. Seetõttu on riigil keeruline saavutada ühtaegu nii hooldereformi eesmärke kui ka vältida avaliku raha ebamõistlikult suurt kulu.

Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvist 139 ja ülalpool kirjeldatud asjaoludest on meil Teile järgmised küsimused:

1. Mille poolest jätab sotsiaalhoolekandereformi elluviimine Teie hinnangul soovida, millest kõneleb lõppeesmärgi pidev kaugenemine?
2. Olete öelnud Postimehele: „Hooldekodu on eeskätt äriettevõte. Ta võib hindu tõsta, aga kui tal ei ole ostjat, hakkavad hinnad langema.“ See on kena turumajanduslik loosung, kuid esiteks on riik andnud osalise garantii ja suur osa Eesti erahooldekodusid on Reformierakonna prominentsete liikmete omanduses. Seega lõppeesmärgist kaugenemisele lisaks on reformi tulemuseks ühtlasi ka Reformierakonna hallide kardinalide rikastumine. Kas oskate tuua välja Reformierakonna liikmete omanduses olevate sotsiaalhoolekande asutuste kasumi ja neile makstud dividendid? Kas sotsiaalhoolekandeesutuste omanikud on toetanud Reformierakonda rahaliselt ja kui suures summas?
3. Linnade ja valdade liit on kurnanud, et sotsiaalhoolekandereformiga veeretab riik vastutuse kohalike omavalitsuste kaela. Kuidas te sellele süüdistusele vastate? Hooldekodusid on Eestis kolme liiki, nimelt munitsipaal-, riiklikud ja erahooldekodud. Riik on kehtestanud kõigile teatud ühtsed nõuded, aga pole kehtestanud kõiki vajalikke õigusakte ja on jätnud probleemid omavalitsuste õlgadele.

Arupärimine

13.02.2025 Nr 720

Kui riik kehtestab standardi, peab ta tagama ka vahendid nende järgimiseks ja nägema ette vajaminevad õigusaktid. Kas teie näete seda kuidagi teisiti?

4. Koduhooldusest ja perekonna rollist - Isamaa leiab, et väärikas vananemine on see, kui eakas saab olla oma kodus ja oma perekonnaringis, kuni tervis seda vähegi võimaldab. Selle saavutamiseks on vajalikud riiklikud tugisüsteemid ja õigusraamistik. Samas tuleb tagada väärikas hoolitsus neile, kelle perekond seda pakkuda ei saa või kel ei ole perekonda. See tähendab, et riik peab läbimõeldult rohkem õlga alla panema, kuid ka rohkem koduhooldust korraldada aitama. Praeguse mudeli põhjal näeme, et raha ei ole süsteemis piisavalt ega ole ka piisavalt tulemas. Kui suur rõhk on riigipoolsel omavalitsuste rahastamisel sihitatud koduteenuse arendamisele? Kas see on riigi prioriteet?

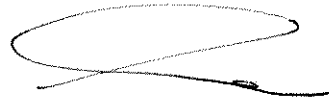
Lugupidamisega

Riina Solman
Riigikogu liige

Mart Maartu

Helar-Valdoor Seelu

Riina Solman

M. J.

R. Solman